

Rued Langgaard

STRYGEKVARTET NR. 4 “Sommerdage”

STRING QUARTET NO. 4 “Summer Days”

1914-18, omarbejdet / reworked 1931

BVN 215

Kritisk udgave ved

Critical edition by

Bendt Viinholt Nielsen

RUED LANGGAARD UDGAVEN
THE RUED LANGGAARD EDITION

EDITION WILHELM HANSEN

Rued Langgaard: Strygekvartet nr. 4 (BVN 215)

Kritisk udgave ved Bendt Viinholt Nielsen

© 2015 Rued Langgaard Udgaven

og Edition Wilhelm Hansen AS, København

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction.* Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.

Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Ole Ugilt Jensen.

Engelsk oversættelse: John Irons.

Layout: Hans Mathiasen.

Forlagsredaktion: Rasmus Koppelhus.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.

Den her foreliggende udgivelse er støttet af Augustinus Fonden og Beckett-Fonden.

Rued Langgaard Udgaven skylder begge fonde en varm tak for den velvillige støtte.

Rued Langgaard Udgaven

c/o Edition Wilhelm Hansen AS

Bornholmsgade 1A

1266 København K

Danmark

www.musicsalesclassical.com/ewh

www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3393-3

WH32359

WH32359A (stemmer)

Spilletid: 18-20 minutter.

Rued Langgaard: String Quartet No. 4 (BVN 215)

Critical edition by Bendt Viinholt Nielsen

© 2015 The Rued Langgaard Edition

and Edition Wilhelm Hansen AS, Copenhagen

BVN numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction.* Odense Universitetsforlag, 1991.

General editor for The Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.

Editorial assistant for the present publication: Ole Ugilt Jensen.

English translation: John Irons.

Layout: Hans Mathiasen.

Publisher's editor: Rasmus Koppelhus.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.

This present publication has been subsidised by the Augustinus Foundation and the Beckett Foundation.

The Rued Langgaard Edition would like to express its great gratitude to both funds for their willing support.

The Rued Langgaard Edition

c/o Edition Wilhelm Hansen AS

Bornholmsgade 1A

DK-1266 Copenhagen K

Danmark

www.musicsalesclassical.com/ewh

www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3393-3

WH32359

WH32359A (parts)

Duration: 18-20 minutes.

INDHOLD

OM UDGAVEN	3
OM STRYGEKVARTET NR. 4	4
STRYGEKVARTET NR. 4	
I. Andantino scherzoso (♩ = 84)	7
II. Scherzoso (♩ = 112)	17
III. Sostenuto (♩ = 60) – Allegretto, scherzoso (♩ = 80) ...	23
KILDER OG KRITISK BERETNING	37

CONTENTS

ABOUT THIS EDITION	3
ABOUT STRING QUARTET NO. 4	4
STRING QUARTET NO. 4	
I. Andantino scherzoso (♩ = 84)	7
II. Scherzoso (♩ = 112)	17
III. Sostenuto (♩ = 60) – Allegretto, scherzoso (♩ = 80) ...	23
SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY	37

OM UDGAVEN

Denne kritiske førsteudgave af *Strygekvartet nr. 4* er baseret på komponistens egenhændige partiturrenskrift, som foreligger i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling, RLS 63,1).

Udgiverens tilføjelser og ændringer er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren.

Der henvises i øvrigt til *Kilder og kritisk beretning* s. 37. Revisionsberetningen kan også downloades fra www.langgaard.dk/RLU og Edition Wilhelm Hansen's hjemmeside www.musicsalesclassical.com/ewh..

ABOUT THIS EDITION

This critical first edition of *String Quartet No. 4* is based on the composer's autograph fair copy preserved in the Royal Library, Copenhagen (Rued Langgaard's Collection, RLS 63,1).

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets and broken slurs and ties. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial.

For further information see *Sources and critical commentary* p. 37. The revision report is also available for download from www.langgaard.dk/RLU and Edition Wilhelm Hansen's website www.musicsalesclassical.com/ewh..

OM STRYGEKVARTET NR. 4

Rued Langgaard var fra midten af 1920'erne og langt frem i det følgende årti optaget af at gennemgå og revidere mange af sine tidligere værker. I 1931 tog han fat på strygekvartetterne. På dette tidspunkt fandt han ikke, at hans første strygekvartet fra 1914-15 havde gyldighed længere, og han besluttede sig for at 'udfylde hullet' med en ny strygekvartet "nr. 1", som dog snart skulle blive betegnet som nr. 4. Den nye kvartet blev baseret på to tidlige værker, dels den oprindelige kvartet nr. 1 (1914-15, BVN 68), dels en kvartet fra 1918, som bar titlen *Rosengardsspil* (BVN 153). Som førstesats i den nye kvartet benyttede Langgaard således sats I af *Rosengardsspil* i let revideret form og transponeret fra E- til F-dur. Kvartetens sidste sats blev baseret på *Rosengardsspil*'s fjerde sats (igen transponeret fra E- til F-dur). En passage blev dog udeladt og erstattet af et sidetema-afsnit fra første sats af strygekvartet nr. 1 (i kvartet nr. 4 svarer det til takterne 72-97 og gentagelsen t. 219-244). I de to ydersatser af strygekvartet nr. 4 er der således kun få takter, som stammer fra omarbejdsåret 1931. Derimod er scherzoen (sats II) ny, om end den er komponeret over begyndelsestemaet (de første 10 takter) fra scherzosatsen af strygekvartet nr. 1. Temaet går tilbage til 1913, idet det er lånt fra sangen *Gleich und Gleich* (af *Lieder von Goethe*, BVN 60). De to *sostenuto*-passager t. 30-31 og t. 64-65 rummer et motiv fra en anden af disse Goethe-sange, *Vergeblich*, som også citeres i strygekvartet nr. 1. Introduktionen til sats III tager udgangspunkt i samme motiv. Denne introduktion er en tilføjelse fra 1931, og Langgaard genanvendte den i 1936 i sin rekonstruerede version af strygekvartet nr. 1 (sats IV). Strygekvartet nr. 4 var under udarbejdelse fra april 1931 og det renskrevne partitur er slutdateret den 7. juni 1931.

Da Rued Langgaard i 1933 blev tilbudt at arrangere en kammerkoncert i serien "Danske Komponist-Aftener, arrangeret af Dansk Komponist-Forening" valgte han at programsætte denne kvartet, som nu havde fået betegnelsen nr. 4. Han lod værket forsyne med titlen *Lacrimetta*, dvs. lille tåre. Altså en kryptisk og meget personlig titel, som utvivlsomt refererer til den tid og de værker fra 1913-18, som strygekvartet nr. 4 udspringer af. Uropførelsen fandt sted i Hornung & Møllers Koncertsal i København og blev varetaget af Rued Langgaards kusine, violinisten Lili Gade, samt Axel Jørgensen, Ove Helsted og Alberto Medici.¹ Anmeldelserne af koncerten var hverken indgående eller imødekommende; den nye strygekvartet, der i programmet bærer kompositionsåret 1931, omtales kun i forbigående.

ABOUT STRING QUARTET NO. 4

From the mid-1920s and well into the following decade, Rued Langgaard spent time looking through and revising many of his earlier works. In 1931, he started on the string quartet. He now no longer felt that his first string quartet from 1914-15 had any validity, and decided to 'fill in the hole' with a new string quartet "no. 1", which however soon came to be called no. 4. The new quartet was based on two former works, partly the original quartet no. 1 (1914-15, BVN 68), partly a quartet from 1918, which had the title *Rosengardsspil* (BVN 153). As movement I in the new quartet, Langgaard made use of the first movement of *Rosengardsspil* in a slightly revised form and transposed from E major to F major. The last movement was based on the fourth movement of *Rosengardsspil* (again transposed from E major to F major). However, a passage was left out and replaced by a second theme section taken from movement I of String Quartet No. 1 (in quartet no. 4 this passage is corresponding to bars 72-97 and the repetition in bars 219-244). In the two outer movements of String Quartet No. 4 there are thus very few bars that derive from the revision year of 1931. The scherzo (movement II), on the other hand, is new, despite being composed over the initial theme (the first 10 bars) from the scherzo movement of String Quartet No. 1. The theme goes back to 1913, since it has been borrowed from the song *Gleich und Gleich* (from *Lieder von Goethe*, BVN 60). The two *sostenuto* passages of bars 30-31 and 64-65 contain a motif from another of these Goethe songs, *Vergeblich*, which is also quoted in String Quartet No. 1. The introduction to movement III also has the same motif as its point of departure. This introduction is an addition from 1931, and Langgaard reused it in 1936 in his reconstructed version of String Quartet No. 1 (movement IV). String Quartet No. 4 was composed from April 1931 onwards, and the fair-copy score is dated 7 June 1931.

When Rued Langgaard was invited in 1933 to arrange a chamber music concert in the series "Danish Composer Evenings, organised by the Danish Composers' Society", he chose to put this quartet, which now had the title no. 4, on the programme. He gave the work the title *Lacrimetta*, i.e. little tear. A cryptic, highly personal title that doubtlessly refers to the time and the works of the 1913-18 period, from which the String Quartet No. 4 derives. The first performance took place at the Hornung & Møller Concert Hall in Copenhagen and featured Rued Langgaard's cousin, the violinist Lili Gade, Axel Jørgensen, Ove Helsted and Alberto Medici.¹ The reviews of the concert were neither detailed nor favourable; the new string quartet, which is listed in the programme as having been composed in 1931, is only mentioned in passing.

Langgaard ændrede snart værkets titel til *August*, men det renskrevne partitur bærer i dag intet tilnavn. Stemmesættet, som komponisten og hans hustru Constance selv havde skrevet ud til uropførelsen, blev derimod forsynet med flere titler: *August* blev rettet til *Stille Dage*, som igen blev ændret til *Sommerdage* – og sidstnævnte titel er påført stemmerne med kuglepen, hvilket i Langgaards sammenhæng betyder, at den tidligst er kommet til i 1950. Flere smårettelser i musikken er ligeledes indført med kuglepen i partitur og stemmer, og de hidrører således fra komponistens seneste år.

En genopførelse af værket fandt sted i Danmarks Radio den 30. januar 1957 med Musica vitalis-kvartetten, hvis medlemmer var fra Radiosymfoniorkestret (Villy Kær, Allan Schou, Richard Dahl Eriksen og Jørgen Friisholm). I 1969 studieproducerede DR værket med Arne Karecki, Allan Schou, Erik Lind Hansen og Jørgen Friisholm, og denne produktion blev udsendt i radioen første gang den 2. november 1969 og adskillige gange siden. Kontra-Kvartettens førsteindspilning af kvartet nr. 4 udkom i 1985 på LP (RCA RL 70463) og på cd i 1993 (Dacapo/Marco Polo DCCD 9302a/b). Nærværende kritiske udgave blev første gang spillet i 2012 af Nightingale String Quartet og udgivet i 2013 på *Rued Langgaard String Quartets Vol. 2* (Dacapo 6.220576).

Bendt Viinholt Nielsen, maj 2012 (januar 2015)

NOTER

1. Der er tale om en korrektion til BVN-værkfortegnelsens oplysninger under BVN 215, både for så vidt angår den titel, værket blev forsynet med ved uropførelsen, og den medvirkende cellist; begge dele blev ændret kort før koncerten. Programmet meddeler desuden at opførelsen af kvartetten var "1ste Opførelse".

Langgaard soon changed the title of the work to *August*, but the fair-copy score has no special epithet any longer. The set of parts, which the composer and his wife Constance themselves had written out for the first performance, was, however, furnished with several titles: *August* was changed to *Quiet Days*, which in turn was changed to *Summer Days* – the last-named title added to the parts in ball-point pen, which in a Langgaard context means that it dates no earlier than 1950. A number of small corrections to the music have also been inserted in ball-point pen in the score and parts, and they thus also date from the composer's final years.

A further performance of the work took place at the Danish Broadcasting Corporation (DR) on 30 January 1957, with the Musica Vitalis Quartet, made up of members of the Radio Symphony Orchestra (Villy Kær, Allan Schou, Richard Dahl Eriksen and Jørgen Friisholm). In 1969, DR made a studio production of the work with Arne Karecki, Allan Schou, Erik Lind Hansen and Jørgen Friisholm, and this production was broadcast on the radio for the first time on 2 November 1969 – as well as on several subsequent occasions. The first recording of Quartet No. 4 by The Kontra Quartet was issued on an LP in 1985 LP (RCA RL 70463) and on a CD in 1993 (Dacapo/Marco Polo DCCD 9302a/b). The present critical edition was first performed in 2012 by Nightingale String Quartet and issued in 2013 on *Rued Langgaard String Quartets Vol. 2* (Dacapo 6.220576).

Bendt Viinholt Nielsen, May 2012 (January 2015)

NOTES

1. This is a correction of the information in the BVN annotated catalogue of works under BVN 215, as regards both the title the work was given at the first performance and the participating cellist – both were altered shortly before the concert. The programme also states that the performance of the quartet was a 'First Performance'.

KILDER OG KRITISK BERETNING

KILDER

- A. Partitur. Autograf (1931)
- B. Stemmer. Afskrift og autograf (1933)
- C. Skitsefragmenter
- D. Titelblad (uden musik)

A. Partitur. Autograf (1931)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,1. Autograf. Renskrift med blæk; rettelser og tilføjelser med blæk, blyant, rød farvestift og kuglepen (i autograf).

Titel: *Rued Langgaard / Strygekvartet Nr. 4. / komponeret 1918 Kerteminde. / Sidste Del delvis komp. 1915 og 1914 / Hele Kvar-tetten Omkomponeret [udraderet, overstreget: Ny Bearbejdelse] Foraar 1931. / Partitur og Stemmer.*

Overskrifttitel: *Strygekvartet. No. 4.*

Dateringer: efter I: *Maj 1931. København komp. 1918. Kerteminde. – efter II: omKomp. [oprindeligt blot Komp.] Maj 1931. – efter III signeret og dateret: Rud Langgaard. 7 Juni 1931. Motiverne Komp. 1914-18.* (Sammesteds angivet med blyant i autograf: *Cir 25 Min.*)

32 blade, 34,5 × 27 cm; 61 beskrevne sider, pagineret: (titel), (1 side med påklæbet koncertprogram 12.10.1933), 1-19, 20 (uden noder), 21-60, (2 blanke sider).

Papirtype: omslag (blad 1 + 32): *W.H. Nr. 2. F. 10* (10 systemer); blad 2-31: *Wilhelm Hansens Musikforlag [bomærke] Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

Kommentar

På titelbladet samt efter sats II og III har RL, i flere omgange, enten ved udradering, overstregning eller tilføjelse, foretaget justeringer i data om kvartetens tilblivelse. Visse rettelser i kilden er foretaget med kuglepen og stammer fra RLs sene-ste år (hans tidligste brug af kuglepen daterer sig til 1950). Sådanne rettelser ses på s. 16, 24, 25, 40, 57 og 60. Metro-nomtallene er tilføjet med blyant, tempoangivelsen i sats I er rettet med blyant fra *Andantino* til *Andantino scherzoso*, i sats III er det oprindelige *Allegretto* ligeledes rettet med blyant til *Allegretto, scherzoso*, og der ud over ses enkelte noderrettelser samt tilføjelser og korektioner vedrørende dynamik, tempo og artikulation. Betegnelserne *helt igennem stille i Foredraget, ikke haandfast!* (s. 36) og *Slutningen ikke for stærk* (s. 58) er tilføjet af RL med blæk og i en håndskrift, der peger på 1940'erne. Ved visse korrektioner har RL tilføjet et *NB*, antagelig som en på-mindelse om, at disse rettelser skulle føres ind i stemmerne.

SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCES

- A. Score. Autograph (1931)
- B. Parts. Transcript and autograph (1933)
- C. Sketch fragments
- D. Title page (without music)

A. Score. Autograph (1931)

The Royal Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,1. Autograph. Fair copy in ink; corrections and additions in ink, pencil, red crayon and ball-point pen (in autograph).

Title: *Rued Langgaard / String Quartet No. 4. / composed 1918 Kerteminde. / Last section partially composed 1915 and 1914 / The whole quartet recomposed [erased, deleted: New Adaptation] Spring 1931. / Score and parts.*

Heading title: *String Quartet. No. 4.*

Datings: after I: *May 1931. Copenhagen comp. 1918. Kerteminde. – after II: reComp. [originally only Comp.] May 1931. – after III signed and dated: Rud Langgaard. 7 June 1931. The motifs comp. 1914-18.* (At the same place, indicated in pencil in the auto-graph: *Approx. 25 Min.*)

32 leaves, 34.5 × 27 cm; 61 pages of writing, paginated: (title), (1 page with pasted concert programme 12 Oct. 1933), 1-19, 20 (without music), 21-60, (2 blank pages).

Paper type: cover (fols. 1 + 32): *W.H. No. 2. F. 10* (10 staves); fols. 2-31: *Wilhelm Hansens Musikforlag [logo] No. 3. F. 12* (12 staves).

Commentary

On the title page and also after movements II and III RL has on several occasions, either by erasing, deleting or adding, carried out adjustments to data concerning the emergence of the quartet. Certain corrections in the course have been done using a ball-point pen and date from RL's final years (his earliest use of ball-point pen dates from 1950). Such corrections can be seen on pp. 16, 24, 25, 40, 57 and 60. The metronome figures have been added in pencil, the tempo indications in movement I have been altered in pencil from *Andantino* to *Andantino scherzoso*, in movement III the original *Allegretto* has also been altered in pencil to *Allegretto, scherzoso*, and apart from this there are certain note alterations as well as additions and corrections as regards dynamics, tempo and articulation. The designations *to be performed quietly throughout, not robustly!* (p. 36) og *The conclusion not too loud* (p. 58) have been added by RL in ink and in a handwriting that would seem to point to the 1940s. Next to certain corrections RL has added an *NB*, as a reminder that these changes were to be inserted in the parts.

B. Stemmer. Afskrift og autograf (1933)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,2. Violin I-II: Afskrift i Constance Langgaards håndskrift; viola og cello: Autograf. Rettelser og tilføjelser i autograf i alle fire stemmer med blæk, blyant og kuglepen samt musikertilføjelser i fremmed hånd med blyant og farvestift.

Overskrift (i autograf på alle fire stemmer): [...] *Strygekvarteret No 4. ("Sommerdage")* [to tidligere titler "August" og "Stille Dage" er udraderet eller overstreget] | *Rued Langgaard*

Dateringer: violastemmen og cellostemmen er dateret og signeret til slut (i autograf), henholdsvis *R.L. 27/3 33.* og *Rued Langgaard. 26. Marts 1933.*

Omfang: 12, 12, 9, 9 s.

Papirtype: 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Stemmerne blev udskrevet i 1933 til brug for uropførelsen samme år. En sammenligning mellem partitur (kilde A) og stemmer viser, at nogle af de rettelser, som findes i partituret, var indføjet, inden stemmerne blev udskrevet, andre er indført parallelt i partitur og stemmer, mens, eksempelvis, metronomtal og tempjusteringer ikke findes i stemmerne og derfor sandsynligvis må være kommet til efter 1933. Nogle af de meget sene kuglepensrettelser er parallelt indført af RL i partitur og stemmer. Værkets seneste titel, "Sommerdage", er ligeledes anført med kuglepen, men findes kun på stemmerne. Stemmesættet blev anvendt igen ved en opførelse i Danmarks Radio i 1957, og sandsynligvis også i forbindelse med radioens første studieproduktion, som fandt sted i 1969. Musikertilføjelser og -kommentarer i varierende håndskrift vidner herom.

C. Skitsefragmenter

1. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,3. Titelpåskrift (i rød farvestift med blæktilføjelser): *Strygekvarteret komp 1914 (Maj) I og Strygekvarteret 1918 (komp i Kerteminde Juni) I Skitser og Renskrift I dels Omarbejdet til Strygekvarteret No. 4 Fdur (1931) I dels Renskrevet og komp. paany som Strygekv. No 1 ("Violier") 1936. (Edur) I af I Rued Langgaard I [...]*

1 blad, 29 × 35 cm; 2 beskrevne sider; upagineret.

Papirtype: 20 systemer, tværfolio, uden angivelse af fabrikat.

Indhold:

recto: ovennævnte titelpåskrift

verso: tre udaterede skitsefragmenter (noteret på to systemer):

Coda Sidste del = III t. 247-273; - Introductione til sidste Del (Asdur) = III t. 1-17 - Begyndelse første Del = I t. 1-2.

2. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 21,13.

Overskrift: *Scherzo i Strygekvarteret No 1 [i.e. No 4]*

Dateret til slut: *27 April 1931.*

1 blad, 29,5 × 35 cm; 2 beskrevne sider; upagineret.

Papirtype: 20 systemer, tværfolio, uden angivelse af fabrikat.

Indhold:

recto: skitser til Symfoni nr. 7 betegnet *Finale. Begyndelse.*

verso: skitser (noteret på to systemer) til II t. 12-34 + *Coda = t. 77-88*

D. Titelblad (uden musik)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,4.

Titel: *Rued Langgaard: I Strygekvarteret No 4. ("August") I Stemmer I og I Partitur. (1931) I Op. 17.*

1 blad, 34,5 × 26 cm; 2 beskrevne sider, upagineret.

Papirtype: 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Titlen *August* er skrevet oven i en tidligere, nu udraderet og næsten ulæselig titel: *Lacrimetta*. Verso findes oplysninger om

B. Parts. Transcript and autograph (1933)

The Royal Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,2.

Violin I-II: Transcript in Constance Langgaard's hand; viola and cello: Autograph. Alterations and additions in autograph in all four parts in ink, pencil and ball-point pen as well as musicians' additions in an unknown hand in pencil and crayon.

Heading (in autograph in all four parts): [...] *String Quartet No. 4. ("Summer Days")* [two earlier titles "August" and "Quiet Days" have been erased or deleted] | *Rued Langgaard*

Datings: Viola part and cello part have been dated and signed finally (in autograph), *R.L. 27/3 33.* and *Rued Langgaard. 26 March 1933* respectively.

Comprises 12, 12, 9, 9 pages.

Papirtype: 12 staves without manufacturer's name.

Commentary

The parts were written out in 1933 for use in the first performance the same year. A comparison of the score (source A) and the parts shows that some of the alterations found in the score were inserted before the parts were written out, others were inserted parallel in the score and parts, while, for example, metronome and tempo adjustments are not found in the parts and therefore must presumably date from later than 1933. Some of the very late ball-point alterations have been inserted parallel by RL in both score and parts. The most recent title, "Summer Days", is also written in ball-point pen, but is only present on the parts. The set of parts was used once more at a performance broadcast by the Danish Broadcasting Corporation (DR) in 1957, and probably also in connection with the radio's first studio production, which took place in 1969. Musicians' additions and comments in various hands bear witness to this.

C. Sketch fragments

1. The Royal Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,3.

Title inscription (in red crayon with ink additions): *String quartet komp 1914 (May) I and String quartet 1918 (comp in Kerteminde June) I Drafts and fair copy I partly revised for String Quartet No. 4 in F Major (1931) I partly written as fair copy and comp. again as String Quartet No. 1 ("Violier") 1936. (E Major) I by I Rued Langgaard I [...]*

1 leaf, 29 × 35 cm; 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 20 staves, oblong folio, without manufacturer's name.

Contents:

recto: Above-mentioned title inscription.

verso: three undated sketch fragments (notated on two staves):

Coda Final part = III bb. 247-273; - Introduction to final part (A flat Major) = III bb. 1-17 - Beginning of first part = I bb. 1-2.

2. The Royal Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 21,13.

Heading: *Scherzo in String Quartet No. 1 [i.e. No. 4]*

Dated at the end: *27 April 1931.*

1 leaf, 29,5 × 35 cm; 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 20 staves, oblong folio, without manufacturer's name.

Contents:

recto: sketches for Symphony No. 7 marked *Finale. Beginning.*

verso: sketches (notated on two staves) for II bb. 12-34 + *Coda = bb. 77-88*

D. Title page (without music)

The Royal Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,4.

Title: *Rued Langgaard: I String Quartet No. 4. ("August") I Parts I and I Score. (1931) I Op. 17.*

1 leaf, 34,5 × 26 cm; 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 12 staves without manufacturer's name.

The title *August* was written on top of an earlier, now erased and almost illegible title: *Lacrimetta*. Verso contains informa-

opførelser 1914 [i.e. 1915], 1918 og 1933 [kun sidstnævnte vedrører strygekvartet nr. 4].

Kommentar

Omkring 1931-32 benyttede RL en kort overgang at forsyne værkerne med opusnumre.

KILDEVURDERING

Kvartetten er for størstedelens vedkommende baseret på transponerede og reviderede passager fra to tidligere værker, *Rosengardsspil* fra 1918 (BVN 153) og strygekvartet nr. 1 fra 1914-15 (BVN 68).

Autografmanuskripterne til strygekvartet nr. 1 (sats I og II, RLS 60,2) og *Rosengardsspil* (RLS 66,1) må have været anvendt af Langgaard som forlæg for store dele af musikken, men ingen af disse manuskripter anses for at være af betydning som kilder til nærværende værk. Sats I og IV af *Rosengardsspil* rummer visse blyantskorrektioner og notater som retter sig mod genanvendelsen som sats I og III af strygekvartet nr. 4, men rummer ingen information af værdi i forhold til den omhyggeligt udførte renskrift af strygekvartet nr. 4. De korrektioner, der findes i partituret til strygekvartet nr. 1 (i de passager som blev genanvendt i strygekvartet nr. 4) synes ikke at pege mod anvendelsen i strygekvartet nr. 4. De arbejdsrettelser, RL eventuelt indførte heri med blyant i forbindelse med udarbejdelsen af strygekvartet nr. 4, er blevet udraderet og overskrevet med nye rettelser, som kom til, da RL fem år senere omarbejdede strygekvartet nr. 1.

Oversigt over overensstemmende passager mellem strygekvartet nr. 4, strygekvartet nr. 1 samt *Rosengardsspil* (taktallene i strygekvartet nr. 1 refererer til værkets reviderede version, 1936):

Strygekvartet nr. 4	Strygekvartet nr. 1	<i>Rosengardsspil</i>
Sats I		
2-43		I: 1-42
48-69		I: 44-65
72-106		I: 68-102
107-147		I: 105-144
Sats II		
1-10 + rep.	II: 1-10 + rep.	
Sats III		
1-18	IV: 1-22	
19-70		IV: 1-52
73-98	I: 30-56	
108-110		IV: 75-77
115-159		IV: 79-123
167-217		IV: 133-183
220-245	I: 30-56	
248-252		IV: 201-206

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, partituret kilde A. Komponistens rettelser og tilføjelser respekteres. Enkelte detaljer, som kun er indført i det delvis egenhændige stemmesæt (kilde B) og som uden tvivl hidrører fra RLs hånd, medtages på redaktionelt niveau, dvs. med typografisk markering i partiturudgaven. De foreliggende skitser er uden betydning for udgaven, ligesom de tidligere versioner af dele af musikken, som findes i strygekvartet nr. 1 og *Rosengardsspil* heller ikke betragtes som kilder til nærværende værk.

tion about performances in 1914 [i.e. 1915], 1918 and 1933 [only the last-mentioned concerns String Quartet No. 4].

Commentary

Around 1931-32, RL for a short while provided his works with opus numbers.

EVALUATION OF SOURCES

For the most part, the quartet is based on transposed and revised passages from two earlier works, *Rosengardsspil* from 1918 (BVN 153) and String Quartet No.1 from 1914-15 (BVN 68).

The autograph manuscripts of String Quartet No. 1 (movements I and II, RLS 60,2) and *Rosengardsspil* (RLS 66,1) must have been used by Langgaard as a model for large sections of the music, but neither of these manuscripts is regarded as being of importance as a source of the present work. Movements I and IV of *Rosengardsspil* contain certain corrections and annotations in pencil that refer to their re-use as movements I and III of the String Quartet No. 4, but contain no information of value with regard to the meticulously executed fair copy of String Quartet No. 4. The corrections to be found in the score of String Quartet No. 1 (in the passages that were re-used in String Quartet No. 4) do not seem to indicate their use in String Quartet No. 4. The working alterations which RL may have added in pencil in connection with the preparation of String Quartet No. 4 have been erased and written over with new alterations that date from RL's revising of String Quartet No. 1 five years later.

Overview of identical passages between String Quartet No. 4, String Quartet No. 1 and *Rosengardsspil* (the bar numbers in String Quartet No. 1 refer to the 1936 revised version):

String Quartet No. 4	String Quartet No. 1	<i>Rosengardsspil</i>
String Quartet No. 4		
Movement I		
2-43		I: 1-42
48-69		I: 44-65
72-106		I: 68-102
107-147		I: 105-144
Movement II		
1-10 + rep.	II: 1-10 + rep.	
Movement III		
1-18	IV: 1-22	
19-70		IV: 1-52
73-98	I: 30-56	
108-110		IV: 75-77
115-159		IV: 79-123
167-217		IV: 133-183
220-245	I: 30-56	
248-252		IV: 201-206

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the main source of the work, the score source A. The alterations and additions of the composer are respected. Some details that were only inserted in the partially autograph set of parts (source B) and which clearly derive from RL's hand are included at an editorial level, i.e. indicated typographically in the edited score. Extant sketches are of no significance for the edition, nor can the earlier versions of parts of the music that can be found in String Quartet No. 1 and *Rosengardsspil* be considered as sources of the present work.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noteapparatet.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Passager, der gentages, er i et vist omfang kompletteret vise-versa.

NOTER

Varianter i stemmesættet (kilde **B**), som måske skal tilskrives RL men ikke er optaget i udgaven, er medtaget i noteapparatet. Tonehøjden angives på konventionel vis, dvs. 'nøglehuls-c'et' = c¹.

sats I

takt	stemme	kommentar
45	vla	node 6-7: rytmen ændret fra til i analogi med t. 44 (i B er denne rettelse foretaget med blyant, måske af RL)
50-54, 66-68	tutti	stacc. kompletteret i analogi med t. 38-39, 42-45; B (vla og vcl i autograf) har dog, med én undtagelse, ikke stacc. på de fire i t. 42-45 [RLs intention synes at fremgå af de tilsvarende takter i <i>Rosengardsspil</i> , hvor han konsekvent anbringer stacc. på alle figurens 5(6) noder]
55	vla	<i>Solo</i> tilføjet redaktionelt i overensst. med B (vla i autograf)
59	vla	node 6: umotiveret stacc. udeladt
86	vl II	node 1: overflødig for e ¹ udeladt
107	vl I-II	<i>f</i> findes i B vl I (blyantstilføjelse, RL?)
115	vl I	node 7: umotiveret stacc. udeladt
121	-	<i>a tempo</i> findes i B vl II (blyantstilføjelse, RL?) men ikke i vl I, vla og vcl
122	vl II	<i>Solo</i> findes i B (blyantstilføjelse, RL?)
124	vl II	bue node 1-5 ændret til bue node 1-4 i overensst. med t. 125
141	vl I	B : node 3: tonen c ¹ tilføjet (dobbeltgreb c ¹ -e ¹) med blyant (RL?)

sats II

takt	stemme	kommentar
7, 8	vla	node 1: tonen d ¹ tilføjet i analogi med t. 41, 42 og i overensst. med B (vla i autograf)
16, 50, 52	vl I	B : <i>p</i> tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL?); ikke i vl II, vla, vcl
16, 18	vl I	node 9: overflødig for a ¹ udeladt
31	vl II	node 1: overflødig for a ¹ udeladt
79	vl I-II, vla	B : <i>p</i> tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL? i vla; i vl I-II med fremmed hånd)
79	vcl	B : <i>mf</i> tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL?)

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are printed with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines.

Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplet marks and missing dots have been silently supplied. Minor adjustments of irregularly located marks of expression and dynamics have been made without comment.

Repeated passages have been editorially supplemented to a certain extent.

NOTES

Variants in the set of parts (source **B**) that perhaps can be ascribed to RL but have not been included in the edition are listed in the notes.

The pitch is indicated in a conventional way, i.e. on 'the key-hole c' = c¹.

movement I

bar	part	comment
45	vla	notes 6-7: rhythm emended from to in analogy with b. 44 (in B this correction is done in pencil, perhaps by RL)
50-54, 66-68	tutti	stacc. complemented in analogy with bb. 38-39, 42-45; B (vla and vcl in autograph) have however, with one exception, no stacc. on the four in bb. 42-45 [RL's intention seems evident from the corresponding bars in <i>Rosengardsspil</i> , where he consistently marks stacc. on all the figure's 5(6) notes]
55	vla	<i>Solo</i> supplied editorially in accordance with B (vla in autograph)
59	vla	note 6: unmotivated stacc. suppressed
86	vl II	note 1: superfluous before e ¹ suppressed
107	vl I-II	<i>f</i> found in B vl I (pencil addition, RL?)
115	vl I	note 7: unmotivated stacc. suppressed
121	-	<i>a tempo</i> found in B vl II (pencil addition, RL?) but not in vl I, vla and vcl
122	vl II	<i>Solo</i> found in B (pencil addition, RL?)
124	vl II	slur notes 1-5 emended to slur notes 1-4 in accordance with b. 125
141	vl I	B : note 3: the note c ¹ added (double stopping c ¹ -e ¹) with pencil (RL?)

movement II

bar	part	comment
7, 8	vla	note 1: the note d ¹ supplied in analogy with bb. 41, 42 and in accordance with B (vla in autograph)
16, 50, 52	vl I	B : <i>p</i> added in pencil at the start of the bar (RL?); not in vl II, vla, vcl
16, 18	vl I	note 9: superfluous before a ¹ suppressed
31	vl II	note 1: superfluous before a ¹ suppressed
79	vl I-II, vla	B : <i>p</i> added in pencil at the start of the bar (RL? in vla; in vl I-II in unknown hand)
79	vcl	B : <i>mf</i> added in pencil at the start of the bar (RL?)

sats III

<i>takt</i>	<i>stemme</i>	<i>kommentar</i>
5	vl I	B: <i>sul g</i> tilføjet med blyant ved sidste node i takten (RL?)
21	vla	<i>leggiero</i> tilføjet redaktionelt i overensst. med B (tilføjet af RL med blyant)
74,		
221	vla	<i>solo</i> tilføjet redaktionelt i overensst. med B (vla i autograf)
74	vl I	sidste node: marc. tilføjet i analogi med t. 221 (tilføjet med blyant i B , RL?)
86	vl II	node 2: overflødig; ÷ for a ¹ udeladt
87	vla	<i>espr. vibr.</i> tilføjet redaktionelt i analogi med t. 234
93,		
240	vla	node 3: marc. tilføjet redaktionelt i overensst. med B (vla i autograf)
97	vcl	node 1: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 244
115	–	<i>Più mosso</i> tilføjet redaktionelt i overensst. med B vla (blyantstilføjelse, RL?); i B vcl er det samme tilføjet med blå stift (fremmed hånd), i B vl I-II står <i>Mosso</i> (blyantstilføjelse, RL?)
131,		
132	vla	B: node 1: ten. (autograf); ikke medtaget (inkonsekvent i forhold til vl I-II)
184	vl II	<i>grazioso</i> tilføjet redaktionelt i analogi med t. 37, hvor angivelsen er tilføjet af RL med farvestift
220	vl II, vla, vcl	◀ tilføjet redaktionelt i overensst. med t. 73, hvor kilerne er tilføjet med blyant af RL
220	vla	node 2-6: RL har bue node 2-4 og bue node 5-6 samt stacc. node 4; stacc. udeladt og buer ændret i overensst. med t. 73 samt vl II og vcl
225	vla	B: <i>p</i> tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL?)
235	vl II	B: node 3 rettet med blyant (RL?) fra b ¹ til d ² ; rettelser forekommer umotiveret (jfr. parallel-takten t. 88)
242	vl II, vla, vcl	node 2: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 95
254	vl I	tonen a ¹ (♯) er i A tilføjet med blyant og forsynet med “NB” af RL

Bendt Viinholt Nielsen, februar 2011

movement III

<i>bar</i>	<i>part</i>	<i>comment</i>
5	vl I	B: <i>sul g</i> added in pencil at the last note of the bar (RL?)
21	vla	<i>leggiero</i> supplied editorially in accordance with B (added by RL in pencil)
74,		
221	vla	<i>solo</i> supplied editorially in accordance with B (vla in autograph)
74	vl I	last note: marc. supplied in analogy with b. 221 (added in pencil in B , RL?)
86	vl II	note 2: superfluous; ÷ before a ¹ suppressed
87	vla	<i>espr. vibr.</i> supplied editorially in analogy with b. 234
93,		
240	vla	note 3: marc. supplied editorially in accordance with B (vla in autograph)
97	vcl	note 1: marc. supplied editorially in analogy with b. 244
115	–	<i>Più mosso</i> supplied editorially in accordance with B vla (pencil addition, RL?); in B vcl the same has been added with blue crayon (unknown hand), in B vl I-II it says <i>Mosso</i> (pencil addition, RL?)
131,		
132	vla	B: note 1: ten. (autograph); not included (inconsistent in relation to vl I-II)
184	vl II	<i>grazioso</i> supplied editorially in analogy with b.37, where the indication has been added by RL in crayon
220	vl II, vla, vcl	◀ supplied editorially in accordance with b. 73, where the hairpins have been added in pencil by RL
220	vla	notes 2-6: RL has a slur above notes 2-4 and above 5-6 as well as stacc. note 4; stacc. suppressed and slurs emended in accordance with b. 73 and vl II and vcl
225	vla	B: <i>p</i> added in pencil at the start of the bar (RL?)
235	vl II	B: note 3 altered in pencil (RL?) from b ¹ to d ² ; the alteration seems unmotivated (cf. parallel bar 88)
242	vl II, vla, vcl	node 2: marc. supplied editorially in analogy with b. 95
254	vl I	the note a ¹ (♯) has been added in A in pencil and provided with “NB” by RL

Bendt Viinholt Nielsen, February 2011